

1. pisni izpit iz predmeta Astronomska opazovanja
16.6.2011

1. Z letalom odpotujemo iz Slovenije na letovanje v Polinezijo.
  - (a) Kolikšna je razdalja (po površju, v kilometrih) med Ljubljano ($\varphi = 46^{\circ}13,4'N$, $\lambda = 14^{\circ}27'E$) in otokom Tahiti ($\varphi = 17^{\circ}39'S$, $\lambda = 149^{\circ}25,6'W$)?
  - (b) V kakšni smeri (v stopinjah) od severa bi moralo leteti letalo, da bi iz Ljubljane na polinezijski otok letelo po najkrajši poti?
Polmer Zemlje je $R = 6400$ km.
2. V gorišču teleskopa s premerom zrcala 25 cm in goriščnim razmerjem 5.6 je postavljena CCD kamera s piksli, ki imajo dimenzijo $14\mu\text{m} \times 14\mu\text{m}$. S teleskopom opazujemo meglico M57 v ozvezdju Lira.
  - (a) Kolikšnemu ločnemu kotu ustreza en piksel na CCDju? Je ta kot večji ali manjši od kotne ločljivosti teleskopa pri valovni dolžini 550 nm?
  - (b) Slika M57 na CCDju ima premer 40 pikslov. Če je dejanski premer te meglice 103.000 a.e., kolikšna je oddaljenost M57 od Sonca?
  - (c) Za koliko bi morali spremeniti goriščno razdaljo teleskopa, če naj bi M57 pokrila celotno polje CCD kamere, ki meri 400×400 pikslov? Za koliko bi se spremenila svetlost slike glede na prejšnjo točko b)?
3. Zapiši razliko magnitud dveh zvezd, ki sta oddaljeni d_1 in d_2 , imata polmer R_1 in R_2 ter površinski temperaturi T_1 in T_2 . Predpostavi, da svetita kot črni telesi (upoštevaj zvezo med gostoto svetlobnega toka in temperaturo zvezde - Stefan-Boltzmannov zakon). Kolikšna je razlika magnitud med zvezdama, če velja $d_1 = 2d_2$, $T_1 = 2T_2$, $R_1 = R_2$? Kaj lahko poveš o radijih in oddaljenostih zvezd, ki sta videti enako svetli in imata enako površinsko temperaturo?
4. Izračunaj terminator Venere. Predpostavi, da se Zemlja in Venera gibljeta okoli Sonca po krožnicah in v isti ravnini. Upoštevaj, da sta razdalja med Soncem in Venero ($d_V = 108.200.000$ km) in razdalja med Zemljo in Soncem ($d_Z = 150.000.000$ km) konstantni. Za izračun spreminjanja kota med Venero in Zemljo s časom moraš upoštevati 3. Keplerjev zakon ter da se Zemlja in Venera vrtita okrog Sonca v isti smeri.

Uspešno reševanje vaj!